Nr. 2, 17. årgang, februar 2014 Pris 30 kr.

NYT FRA HARE KRISHNA

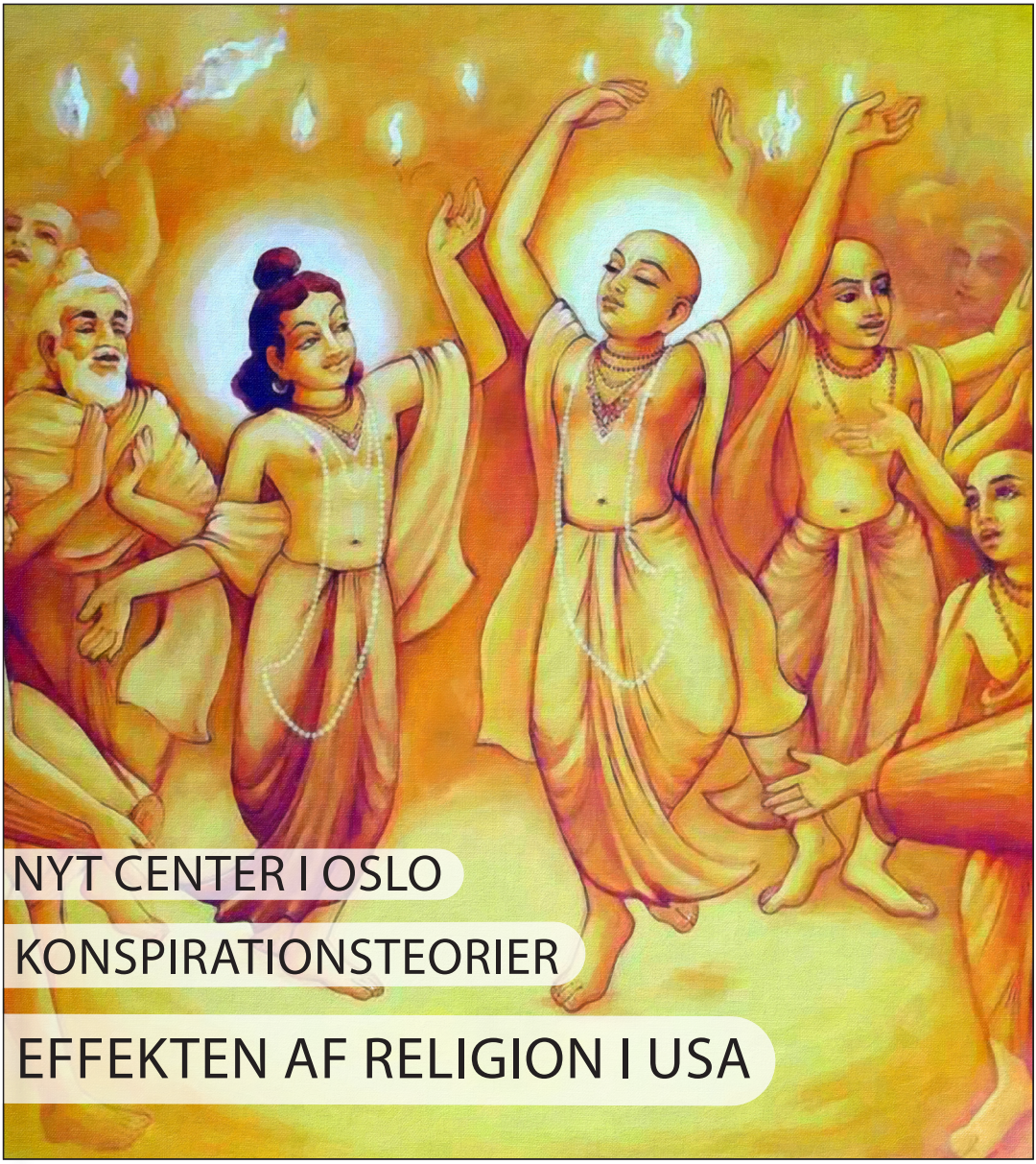

NYT CENTER I OSLO

KONSPIRATIONSTEORIER

EFFEKTEN AF RELIGION I USA

Nyhedsblad for ISKCON i Danmark
Grundlægger-acarya Hans Guddommelige Nåde A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada

Februar 2014

Tirsdag	**4.2**	**Vasanta Pancami** **Srimati Visnupriya Devis fremkomst** **Sarasvati Puja** **Visvanatha Cakravarti Thakuras bortgang** **Pundarika Vidyanidhis fremkomst** **Raghunandana Thakuras fremkomst** **Srila Raghunatha Dasa Gosvamis fremkomst**
Onsdag	**5.2**	**Sri Advaita Acaryas fremkomst (faste indtil middag)**
Fredag	**7.2**	**Bhismastami**
Lørdag	**8.2**	**Srila Madhvacaryas bortgang**
Søndag	**9.2**	**Sri Ramanujacaryas bortgang**
Mandag	**10.2**	**Ekadasi (faste fra korn og bønner for *Bhaimi Ekadasi*. Faste i dag indtil middag for Varahadevas fremkomst i morgen)**
Tirsdag	**11.2**	**Bryd fasten imellem 7:43–10:50** **Herren Varahadevas fremkomst**
Onsdag	**12.2**	**Nityananda Trayodasi: Sri Nityananda Prabhus fremkomst (faste indtil middag)**
Fredag	**14.2**	**Sri Krishna Madhura Utsava** **Srila Narottama Dasa Thakuras fremkomst**
Onsdag	**19.2**	**Purusottama Das Thakuras bortgang** **Srila Bhaktisiddhanta Sarasvati Thakuras fremkomst**
Tirsdag	**25.2**	**Ekadasi (faste fra korn og bønner for *Vijaya Ekadasi*)**
Onsdag	**26.2**	**Bryd fasten imellem 7:08–10:38** **Sri Isvara Puris bortgang**
Fredag	**28.2**	**Siva Ratri**
Søndag	**2.3**	**Srila Jagannatha Dasa Babajis bortgang** **Sri Rasikananda Prabhus bortgang**
Tirsdag	**4.3**	**Purusottama Dasa Thakuras fremkomst**

Velkommen til Nyt fra Hare Krishna, februar 2014, hvor vi på forsiden har et billede af et maleri, hvis original findes i templet på Hare Krishnas landbrugssamfund i Ungarn, og som også pryder alteret i Krishnahuset i Århus. På billedet ser man Herren Caitanya, Herren Nityananda, Sri Advaita og andre af deres hengivne under en *kirtana*. Da Herren Caitanya er uden hår, er det efter, at Han tog *sannyasa*, måske i Santipura hos Advaita Acarya. Siden det er både Sri Advaitas og Herren Nityanandas fremkomst i denne måned, og Herren Caitanyas (Gaura-purnima) i næste måned, er det et passende billede til årstiden.

Bemærk, at vi har en festivaloversigt for 2014 på side 7. Traditionelt har vi en sådan oversigt i årets første nummer, men det glemte vi imidlertid i år, og derfor bringer vi oversigten i dette nummer i stedet. Sæt allerede nu kryds i kalenderen og få eventuelt arrangeret fridage osv., hvor det er nødvendigt.

God læsning. ॐ

'*Nyt fra Hare Krishna*' udgives af Det Internationale Samfund for Krsna-bevidsthed (ISKCON) i Danmark, grundlægger-*acarya* A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada.
© Copyright 2014, alle rettigheder forbeholdes.
ISSN 1600-0153
Redaktion:
Lalitanatha Dasa/Leif Asmark Jensen (ansvarshavende) lalitanatha@krishna.dk
Dandaniti Devi Dasi/Dorte Skou Jensen dandaniti@krishna.dk
Layout: Ananta Sri Dasa/Anders Grønlund mail@ananta.dk
Adresse: Holsteinborgvej 20, 1th, 2720 Vanløse Tlf.: 59271930
Girokonto 1-688-3204. Bankkonto: Den Danske Bank reg. 1551, konto 3534 125 119
Alle indlæg, kommentarer, spørgsmål osv. er velkomne. Kontakt redaktionen for næste deadline.

I dette nummer

Kalender 2
Srila Prabhupada taler ud 3
Festivaldage i februar 2014 5
Festivalkalender 2014 8
Effekten af religion 9
Konspirationsteorier 14
Bhagavad-gita som den er - Kapitel 1 16
Notitser fra verden 18
Madlavnings-lektioner: Marmelade og konserves 22

Srila Prabhupada taler ud

Om krig og død

Den følgende samtale mellem Hans Guddommelige Nåde A.C. Bhaktivedanta Swami Prabhupada og nogle af hans disciple fandt sted omkring 1974 under en tidlig morgenvandring i San Francisco. Samtalen blev første gang bragt i Back to Godhead, januar 1980.

Discipel 1: Srila Prabhupada, for nylig begik en studerende selvmord. Det sker over hele landet.

Srila Prabhupada: Nogle begår selvmord offentligt, og andre gør det i al stilhed. Hvis menneskelivet spildes på sansetilfredsstillelse, er det selvmord. Folk har muligheden for at blive oplyst, men alligevel lever de som hunde og katte. Det er selvmord.

Discipel 2: For en måned siden var den store nyhed i aviserne, hvordan en studerende gennemsøgte Kongresbiblioteket og indhentede nok information til at kunne bygge en atombombe. De konkluderede, at teoretisk set kan hvem som helst, der gerne vil det, finde nok viden fra offentligt tilgængelige kilder og bygge en atombombe.

Srila Prabhupada: Det er også selvmord. Fremstilleren af atombomben tror, at han er en succes i dette liv ved at bygge en atombombe, men han ved ikke, hvordan han redder sig selv fra døden. Intet han har gjort, kan redde ham fra døden. Så hvad er nytten af hans videnskabelige kundskab? Hunden skal dø, og han skal også dø, så hvor er forskellen?

Discipel 1: Forresten var videnskabsmændenes oprindelige formål med at bygge atombomben at forhindre død ved at få bragt Anden Verdenskrig til afslutning så hurtigt som muligt.

Srila Prabhupada: Hvordan kan de forhindre døden? Det ved de ikke – hvordan de kan forhindre døden. De kan fremskynde den, det er alt. Her er de virkelige problemer: *janma-mrtyu-jara-vyadhi* – fødsel, død, alderdom og sygdom. Hvilken videnskabsmand kan løse disse propblemer? Disse er de virkelige frygtelige problemer, men hvor er den kemiker eller psykolog, der kan løse dem?

Discipel 1: Teorien er nu om dage, at siden Rusland har så mange kernevåben, og USA har så mange, er de begge bange for at bruge dem.

Srila Prabhupada: Nej, de kan ikke undgå at bruge dem. Det er naturens arrangement. Dette er ikke astrologi, det er en naturlig konklusion. Det er helt sikkert.

Discipel 1: Det eneste problem er, at hvis de anvender kernevåbnene, vil der være total ødelæggelse. Så alle er bange for at bruge dem.

Srila Prabhupada: Tja, total eller delvis, det får vi se. Men våbnene vil blive brugt. Hvis lederne vil undgå krig, må de forstå tre ting: Gud er ejeren af alting, Han er nyderen af alt arbejde, og Han er alles ven. Men lederne handler på den stik modsatte måde og tænker: ”Jeg er ejeren, jeg er nyderen, og jeg er alles ven, for jeg er Gud.” Dette er dæmonisk. Nixon blev valgt til præsident ved at udgive sig for at være alles ven, men senere viste han sig at være en fjende. Ingen kan være alles ven undtagen Krishna.

Discipel 3: Men er en ren hengiven af Gud ikke alles ven?

Srila Prabhupada: Jo, for han bærer Krishnas budskab. Hvis der er en universel ven, og hvis nogen fortæller om denne universelle ven, er han også en universel ven. Krishna er alles ven (*suhrdam sarva-bhutanam*), og den rene hengivne fortæller alle, at Krishna er deres ven. Derfor kan ingen være en ven undtagen Krishnas repræsentant. I den materielle verden tænker man: ”Jeg er din fjende, og du er min fjende.” Dette er hele grundlaget for den materielle verden. Men den åndelige verden er det stik modsatte: ”Jeg er din ven, og du er min ven, for Krishna er vores begges allerkæreste ven.”

Discipel 3: Når vi distribuerer dine bøger, Srila Prabhupada, forsøger vi så at vise folk, at

vi også er deres venner?

Srila Prabhupada: Ja da. Det er at være en virkelig ven. Som Caitanya Mahaprabhu siger det: *kota nidra jao maya-pisacira kole . . . enechi ausadhi maya nasibaro lagi/ hari-nama maha-mantra lao tumi magi*:

”O mennesker, I sover under fortryllelsen af *maya* [illusion]. Hvor længe vil I sove og lide i denne materielle verden? Jeg har medicinen – Hare Krishna-*mahamantraet* – så tag imod den og sov ikke længere.”

Discipel 1: Kan truslen om atomkrig ikke gøre det nemmere at sprede Krishna-bevidsthed?

Srila Prabhupada: Truslen er der allerede, men folk er så tåbelige, at de ikke er bange for truslen. Truslen om død er der helt sikkert allerede: Alle vil dø. Det er det virkelige problem, men hvem bekymrer sig om det? Folk undgår dette problem, for de har ingen modforanstaltning imod den.

Discipel 4: Srila Prabhupada, vi hører hele tiden fra dig og dine bøger, at vi skal dø, og at vi må lære at se dette i øjnene. Men selv som dine disciple er vi ikke helt overbeviste. Vi er vokset op i en kultur, der skjuler døden. I særdeleshed ser vi her i USA sjældent døden.

Srila Prabhupada: Tror du, at du ikke vil dø?

Discipel 4: Det ved jeg, at jeg vil, men hvordan kan vi komme til niveauet, hvor vi erkender det?

Srila Prabhupada: Alle dør. Din mor dør, din far dør, dine venner dør – og stadigvæk kan du ikke forstå det? Hver dag, hvert øjeblik, dør så mange mennesker og dyr. Døden er uundgåelig, men du tror stadigvæk: ”Jeg dør ikke.” Dette er vores virkelige problem. Ingen ønsker at dø, men alle dør. Dette problem kan slyngelvidenskabsmændene ikke løse.

Somme tider ser vi en hund svømme i Stillehavet, og vi tænker: ”Lad mig gribe fat i hundens hale og krydse over havet.” På samme måde er de, der tror, at de såkaldte videnskabsmænd og filosoffer vil løse problemerne med fødsel, død, alderdom og sygdom, nøjagtig som dem, der forsøger at krydse over Stillehavet ved at holde fast i en hunds hale. Videnskabsmændene er som hunde, og at forsøge at holde fast i deres haler er håbløst.

Discipel 1: Så man må blive overbevist om dødens realitet gennem filosofi?

Srila Prabhupada: For nærværende betyder filosofi mentale fantasier. Men virkelig filosofi vil sige at opdage virkeligheden. Det er filosofi. Ikke: ”Jeg tror dette, en anden tror dit, en tredje tror dat.” Dette er intellektuelle digterier. Virkelig filosofi er det, som Krishna siger i *Bhagavad-gita*: *janma-mrtyu-jara-vyadhi-duhkha-dosanudarsanam*: ”Husk altid, at der er død, at der er fødsel, at der er alderdom og sygdom, og prøv at redde dig selv ved at blive Krishna-bevidst.” Det er filosofi. ॐ

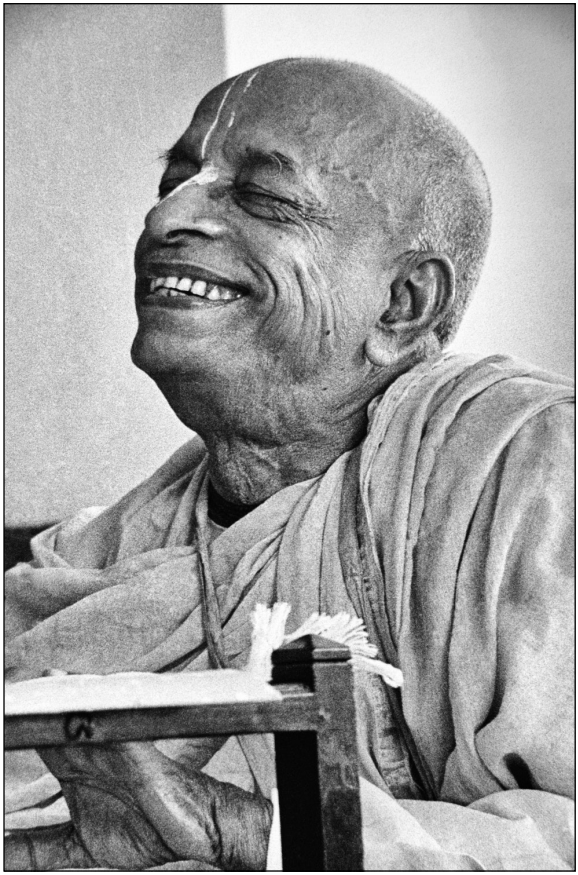

Festivaldage i februar 2014

I februar 2014 fejres bl.a. følgende:

Vasanta pancami

Tirsdag den 4.2

Dette er den første forårsdag i Indien. På denne femte dag i den tiltagende måne skal man fejre forårets komme til Vrindavana ved at tilbyde Krishna mange slags blade og blomster og friske skud fra spirende græs.

Srimati Visnupriya Devi

Fremkomst tirsdag den 4.2

Visnupriya Devi var Herren Caitanyas anden hustru. Hans første hustru, Laksmipriya, døde efter kort tids ægteskab. På sin mors anmodning giftede Herren Caitanya sig igen med Visnupriya Devi. Dette bryllup blev arrangeret af Buddhimanta Khan, der tog sig af familien efter Jagannatha Misra, Herren Caitanyas fars, bortgang. Bryllupet mellem Herren Caitanya og Visnupriya foregik under stor pomp og pragt og er beskrevet i *Caitanya-bhagavata* og *Caitanya-mangala*.

Visnupriya var datter af Sanatana Misra, den lokale zamindars (godsejers) præst. Hun var otte år yngre end Herren Caitanya, altså blot seksten år gammel, da Herren tog *sannyasa*.

I vedisk kultur betragtes en kvinde, hvis mand har taget *sannyasa,* som enke. Enker forventes normalt at leve et liv i forsagelse, og Visnupriya var eksemplet på sådan en forsagende enke. Visnupriya levede sammen med sin svigermor, Sacimata, og hendes liv bestod ikke af andet end at tjene hendes elskede Herre Gauranga. Hun havde sin egen Deitet af Herren Caitanya, som hun hver dag ofrede lidt kogt ris til. For hver runde af Hare Krishna-*mantraet*, som hun fremsagde på sin bønnekæde, lagde hun et riskorn til side, og om aftenen kogte hun disse riskorn og ofrede dem til Herren. Det var det eneste, hun spiste. I modsætning til Sacimata, der ved en enkelt lejlighed så Herren Caitanya efter Hans *sannyasa*-initiering, så Visnupriya aldrig sin ægtemand igen.

Sarasvati-puja

Tirsdag den 4.2

Sarasvati-puja er tilbedelsen af lærdommens gudinde, Sarasvati. Det er ikke en dag, der normalt fejres af *vaisnavaer*.

Visvanatha Cakravarti Thakura

Bortgang tirsdag den 4.2

Visvanatha Cakravarti Thakura, en af vores discipelrækkes store åndelige mestre, fødtes i 1638 og blev initieret i linien fra Narottama Dasa Thakura. Han var gift, men forsagede familielivet og tog til Vrindavana, hvor han tilbad Krishna ved bredden af Radha-kunda. Han anses for at være en inkarnation af Rupa Gosvami og blev kaldt 'kronjuvelen blandt *vaisnavaerne*'.

Visvanatha Cakravarti Thakura skrev over 40 bøger på sanskrit om ren hengivenhed til Radha-Krishna. I *Krishna-lila* tjener han Srimati Radhika som Vinoda-vallari Manjari.

Pundarika Vidyanidhi

Fremkomst tirsdag den 4.2

Pundarika Vidyanidhi var discipel af Madhavendra Puri og Sri Gadadhara Panditas *guru*. Det blev somme tider misforstået, at Pundarika Vidyanidhi var alt for knyttet til materiel nydelse, men han var så avanceret, at blot ved at høre fremsigelsen af et enkelt vers fra *Srimad-Bhagavatam* ville han gå i trance. I Krishnas *lila* i Vrindavana er han Vrsabhanu, Srimati Radharanis far (se *Sri Caitanya-caritamrta*, *Adi-lila* 10.14 og *Madhya-lila* 16.76-81).

Raghunandana Thakura

Fremkomst tirsdag den 4.2

Se august 2013.

Srila Raghunatha Dasa Gosvami

Fremkomst tirsdag den 4.2

Se oktober 2013.

Srila Advaita Acarya

Fremkomst onsdag den 5.2

Advaita Acarya spiller en væsentlig rolle i Caitanya Mahaprabhus *Gaudiya-vaisnava-*

tradition. Ligesom Caitanya Mahaprabhu er Guddommens Højeste Personlighed, Sri Krishna Selv, og Nityananda Prabhu er en inkarnation af Balarama, er Advaita Acarya også Guddommens Personlighed, en inkarnation af Mahavisnu kombineret med Sadasiva, Herren Sivas evige form. Han fødtes i 1434, mange år før Herren Caitanya, og beredte på en måde vejen for Ham. Han var søn af Kuvera Pandita og hans hustru Labhadevi. Han blev givet navnet Kamalaksa (den lotusøjede) såvel som Advaita. Allerede fra barn af manifesterede Han Sine kvaliteter som en stor *vaisnava* og helgen. Bl.a. omvendte Han en konge, der var en tilbeder af Durga, til en *vaisnava*, og kongen gjorde sit land til et *vaisnava*-rige på Advaitas foranledning.

Da Han endnu var en halvvoksen dreng, døde Hans gamle forældre. Efter at have sørget over dem og ordnet deres begravelsesceremonier forlod Han Sit fædrene hjem i Sri-Hatta, der nu ligger i Bangladesh, og drog på mange års pilgrimsvandring over hele Indien. Her mødte han Madhavendra Puri, første gang i Udupi og senere i Vrindavana, hvor de tilbragte megen tid sammen. Sammen vandrede de til Santipura i Bengalen, hvor Madhavendra Puri instruerede Advaita Acarya i Krishnas hellige navn og lærte Ham, at det hellige navn er den eneste vej i Kali-yuga. Han initierede Ham også og rådede Ham til at gifte Sig. Derfor giftede Advaita Acarya Sig med Sita Thakurani og hendes søster Sridevi, da Han var 50 år gammel.

I Santipura mødte Advaita også Haridasa Thakura, og sammen indledte de to store *vaisnavaer* et *yajna* i recitation af Krishnas hellige navn for at få Krishna til at nedstige og udfri Kali-yugas faldne sjæle. Dette var den direkte foranledning til Caitanya Mahaprabhus nedstigen. Advaita Acarya var 52 år gammel, da Caitanya Mahaprabhu blev født, og derfor ser man Ham altid afbilledet som en gammel mand.

I 48 år tog Advaita Acarya del i Caitanya Mahaprabhus aktiviteter, hvorefter Han skrev et lille digt, hvor Han fortalte Caitanya, at nu var der ris nok på markedspladsen. Caitanya Mahaprabhu forstod på det underfundige digt, at Hans mission var overstået, for alle havde nu fået *Krishna-prema* i overmål, og Han behøvede ikke længere være synlig i denne verden. Kort tid efter forsvandt Han.

Advaita Acarya blev på Jorden endnu 25 år efter Caitanya Mahaprabhus tid og også længe efter, at Nityananda Prabhu var forsvundet. Så blev adskillelsen for meget for Advaita. Han sammenkaldte Sine tre sønner Acyutananda, Gopala og Krishnadasa og sendte også bud efter Viracandra Prabhu og Gauridasa Pandita såvel som Sine førende disciple Yadunandana Acarya, Syamadasa og Kamadeva. Under en *kirtana* i en tilstand af guddommelig henrykkelse gik Advaita pludselig ind i Deitetsrummet og blev aldrig set igen. Året var 1559, og stedet var Santipura.

Bhismastami

Fredag 7.2

Bhismastami er fremkomstdagen for Bhismadeva, Pandavaernes "bedstefader" og en af *Mahabharatas* vigtigste skikkelser. Han forlod kroppen efter krigen på Kuruksetra omgivet af Sri Krishna Selv, Pandava-brødrene og mange store vismænd.

Srila Madhvacarya

Bortgang lørdag den 8.2

Se oktober 2013.

Srila Ramanujacarya

Bortgang søndag den 9.2

Se april 2013.

Herren Varahadeva

Fremkomst tirsdag den 11.2

Herren Varaha er Krishnas vildsvineinkarnation, der nedsteg for at løfte Jorden op fra bunden af Garbhodaka-havet og dræbte ved samme lejlighed dæmonen Hiranyaksa. Historien om Varaha kan læses i *Srimad-Bhagavatams* 3. Bog.

Herren Nityananda Prabhu

Fremkomst onsdag den 12.2

Da Krishna kom som Sri Caitanya Mahaprabhu for 500 år siden, inkarnerede Hans bror Balarama Sig samtidig som Nityananda Prabhu for at bistå Caitanya i Hans mission. Han fødtes i Ekacakra som søn af Hadai Pandita og Padmavati Devi.

Han var en halv snes år ældre end Caitanya Mahaprabhu. Han forlod Sit hjem i 12-14 års alderen og vandrede i mange år rundt over hele Indien til alle hellige pilgrimssteder. Da Caitanya Mahaprabhu startede Sin *sankirtana*-bevægelse i Navadvipa, rejste Nityananda dertil og blev fra da af Caitanyas nærmeste ledsager. Da Caitanya tog *sannyasa*, fulgte Nityananda med Ham til Jagannatha Puri, men da Caitanya rejste til Sydindien, nægtede Han at tage Nityananda med. I stedet sendte Han Ham til Bengalen med ordre om at prædike og gøre alle bengalere Krishna-bevidste. Nityananda er derfor stadig meget berømt i Bengalen. Han spredte Caitanyas bevægelse til selv de laveste i samfundet inklusive Bengalens tyve og røvere for ikke at tale om alle andre.

Nityananda kaldes også *avadhuta*, hvilket betyder en hengiven, der handler transcendentalt på tværs af alle verdslige regler og principper. Hans handlinger var tit ubegribelige undtagen for de mest avancerede hengivne.

Nityananda Prabhu havde to hustruer, Jahnava og Vasudha. Sidstnævnte fødte to børn, sønnen Virabhadra og datteren Gangadevi. Han forlod verden en del år efter Caitanya Mahaprabhus bortgang i 1534, men det præcise årstal kendes ikke.

Sri Krishna Madhura Utsava

Fredag den 14.2

Krishna har ikke kun en *rasa-lila* om efteråret, men også en om foråret under denne fuldmåne. På denne nat stiller hengivne som regel krukker med *khir* (sødris) ud til Herren og Hans hengivne.

Srila Narottama Dasa Thakura

Fremkomst fredag den 14.2

Se oktober 2013.

Purusottama Das Thakura

Bortgang onsdag den 19.2

Purusottama Dasa Thakura var en stor hengiven af Herren Nityananda. I Goloka Vrindavana tjener Purusottama Dasa Thakura Herren Balarama som en kohyrdedreng (se *Sri Caitanya-caritamrta*, *Adi-lila* 11.38–40).

Srila Bhaktisiddhanta Sarasvati Thakura

Fremkomst onsdag den 19.2

Se december 2013.

Sri Isvara Puri

Bortgang onsdag den 26.2

Isvara Puri var Caitanya Mahaprabhus åndelige mester. Krishnadasa Kaviraja Goswami skriver i *Caitanya-caritamrta*, at den første spire af hengivenhedens ønsketræ slog rod i Sri Madhavendra Puri. Denne spire blev en veludviklet plante i Sri Isvara Puri, hvorefter den i Sri Caitanya Mahaprabhu blev stammen på et enormt træ, der omspændte hele verden.

Sri Isvara Puri og Caitanya Mahaprabhu mødtes første gang i Navadvipa, da Isvara Puri besøgte byen på sine vandringer. Her læste han højt for Caitanya Mahaprabhu af *Sri Krishna Lilamrta*, en bog, som han selv havde skrevet. Senere rejste Caitanya Mahaprabhu til Gaya, hvor Han tog initiering fra ham og for første gang manifesterede ekstatisk kærlighed til Krishna.

Sri Isvara Puri var selv et hav af ekstatisk kærlighed til Krishna, hvilket han ifølge *Caitanya-caritamrta* opnåede på grund af sin tjeneste til sin åndelige mester, Madhavendra Puri. Madhavendra Puri var helt lam og invalid de sidste år af sit liv, og Isvara Puri engagerede sig så meget i sin åndelige mesters tjeneste, at han personligt fjernede hans afføring og urin. Samtidig fortalte han ham konstant om Krishnas *lilaer*. Madhavendra Puri var så tilfreds med ham, at han velsignede ham ud over alle grænser. Som resultat blev han så stor en hengiven, at Caitanya Mahaprabhu accepterede ham som sin åndelige mester.

Siva-ratri

Fredag den 28.2

Siva-ratri er den store dag for Herren Siva. Det er ikke en dag, som *vaisnavaer* normalt fejrer, men hengivne af Krishna kan godt bade en *Siva-linga* i vand og *panca-gavya* (fem ting fra koen) og ofre Krishna-*prasada* til Herren Siva på denne dag. ॐ

Festivalkalender 2014

Vær i god tid! Vi plejer altid at bringe en festivalkalender for det nye år i årets første blad. Vi glemte desværre at få den med i januar, så vi bringer den i stedet i dette nummer. Så sæt allerede nu kryds i kalenderen til 2014's festivaler og store dage. Bemærk, at datoen står i første kolonne, anden kolonne beskriver hvilken dag det er, og tredje kolonne fortæller, hvad der sker i templet i København i dagens anledning. Med hensyn til Aarhus er datoerne for festivaler ikke fastlagte endnu, så følg med på https://www.facebook.com/groups/krishnahuset, når tiden nærmer sig for de pågældende dage. ॐ

DATO	BEGIVENHED	PROGRAM I KØBENHAVN
Onsdag 5. februar	Srila Advaita Acaryas fremkomst	Aftenprogram fra kl. 17
Onsdag 12. februar	Nityananda Trayodasi: Srila Nityananda Prabhus fremkomst	Festival fra kl. 16
Onsdag 19. februar	Srila Bhaktisiddhanta Sarasvatis fremkomstdag	Aftenprogram fra kl. 17
Søndag 16. marts	Gaura Purnima: Sri Caitanya Mahaprabhus fremkomst	Festival fra kl. 15 + program fra tidlig morgen
Mandag 24. marts	Srivasa Panditas fremkomst	Aftenprogram fra kl. 17
Tirsdag 8. april	Rama Navami: Herren Sri Ramacandras fremkomst	Aftenprogram fra kl. 17
Tirsdag 13. maj	Nrsimha Caturdasi: Herren Nrsimhadevas fremkomst	Aftenprogram fra kl. 17
Ikke fastlagt endnu	Ratha-yatra, Festival of India	Festival i Københavns centrum fra kl. 12
Fredag 27. juni	Srila Bhaktivinoda Thakuras bortgang	Aftenprogram fra kl. 17
Søndag 10. august	Herren Balaramas fremkomst	Festprogram fra kl. 15
Søndag 17. august	Sri Krishna Janmastami: Herren Sri Krishnas fremkomst	Festival fra kl. 15 + program fra tidlig morgen
Mandag 18. august	Srila Prabhupadas fremkomst	Vyasa-puja fra kl. 14
Tirsdag 2. september	Radhastami: Srimati Radharanis fremkomst	Aftenprogram fra kl. 17
Søndag 7. september	Srila Bhaktivinoda Thakuras fremkomst	Festprogram fra kl. 15
Torsdag 23. oktober	Dipavali (Diwali)	Aftenprogram fra kl. 17
Fredag 24. oktober	Govardhana Puja	Aftenprogram fra kl. 17
Mandag 27. oktober	Srila Prabhupadas bortgang	Aftenprogram fra kl. 17
Mandag 3. november	Srila Gaura Kisora Dasa Babajis bortgang	Aftenprogram fra kl. 17
Tirsdag 2. december	Srimad Bhagavad-gitas fremkomst	Bogdistribution for alle
Onsdag 10. december	Srila Bhaktisiddhanta Sarasvatis bortgang	Aftenprogram fra kl. 17
Mandag 24. december	Juleaften	Aftenprogram fra kl. 17
Mandag 31. december	Nytårsaften	Aftenprogram fra kl. 17

Effekten af religion på det amerikanske samfund

Af Lalitanatha Dasa

Alle ved, at uanset hvor mange ligheder, der er mellem USA og Vesteuropa, er der én markant forskel: USA er et utroligt religiøst land, imens religion spiller en nærmest perifer og hensygnende rolle i Vesteuropa. I den forbindelse er det interessant, at en kendt amerikansk sociolog, Dr. Rodney Stark, nu har udgivet en bog, *America's Blessing: How Religion Benefits Everyone, Including Atheists*,[1] hvor han ser han på den indflydelse, religion har på menneskene og samfundet i USA. Han drager også paralleller til Europa, hvor religion spiller en anden – og mindre – rolle i samfundslivet.

Dr. Stark er født i 1934 og har været professor i sociologi i over 40 år, først ved University of Washington og senere Baylor University. Han har skrevet 28 bøger og mere end 140 akademiske artikler om så vidt forskellige ting som fordomme, kriminalitet, selvmord og byliv i Oldtidens Rom. Hans konklusion i hans nye bog er, at alle amerikanere, selv ateister, har mange fordele af at bo i et meget religiøst land.

Jeg blev gjort opmærksom på bogen af en bekendt og har gennemlæst den med interesse. Selv om bogen hovedsageligt beskæftiger sig med undersøgelser af effekten af kristen religion, er den også interessant læsning for ikke-kristne og i det hele taget alle, der har en generel interesse i, hvordan religion påvirker samfundslivet. Jeg vil i det følgende prøve at dele nogle af de mest interessante observationer fra bogen.

Hvorfor er USA så religiøst?

At USA er meget religiøst, viser enhver statistik. Næsten alle amerikanere tror på Gud, omkring 80 procent tror på en himmel og liv efter døden, 70 procent er aktive medlemmer af en kirke, og halvdelen går i kirke hver uge og beder mindst én gang om dagen, imens 32 procent beder til Gud flere gange dagligt.

Hvorfor er USA så religiøst? Starks svar overraskede mig. Jeg har altid troet, at en stor del af de europæiske immigranter var meget religiøse og flyttede til Amerika for at kunne praktisere deres religion i fred, og at det var grunden til USA's religiøsitet. Men i virkeligheden var immigranterne i gennemsnit ikke mere religiøse end andre europæere. Religiøse immigranter udgjorde kun en brøkdel af immigranterne i 17- og 1800-tallet. I 1776 tilhørte således blot 17 procent af amerikanerne en kirke. Selv i New England, som havde ry for at være religiøst, var kun 22 procent kirkegængere, og fra 1761 frem til 1800 fik en tredjedel (33,7 procent) af alle kvinder her deres første barn mindre end ni måneder efter deres bryllupsdag. Ugifte kvinder i kolonitidens New England var altså mere tilbøjelige til at have sex før ægteskabet end til at gå i kirke!

Amerikanernes lave kirkedeltagelse afspejlede blot det lave niveau, som immigranterne havde med sig fra Europa. Dengang som nu havde Europas kirker ringe deltagelse. Denne situation går langt tilbage i tiden. Modsat en anden populær myte gik Middelalderens europæere sjældent i kirke og kunne dårligt nok kaldes kristne. Reformationen ændrede intet på dette. Dårligt besøgte katolske kirker blev blot erstattet af dårligt besøgte protestantiske statskirker.

At dette ændrede sig i USA, skyldes selvstændigheden i 1776. Indtil da havde de engelske kolonier i Amerika også haft statskirker som i Europa, men de blev opløst med uafhængigheden. Dette førte til en religiøs pluralisme, hvor mange nye grupperinger og sekter opstod og konkurrede med hinanden. Mange forudså, at religionerne ville udkonkurrere hinanden og alle uddø, men det samlede resultat var i stedet en dramatisk forøgelse af amerikanernes in-

volvering i religion. I 1850 tilhørte omkring en tredjedel af amerikanerne en kristen menighed. I begyndelsen af det 20. århundrede var tallet vokset til 50 procent, og i dag er omkring 70 procent aktive medlemmer af en kristen kirke eller jødisk synagoge (blandt de øvrige 30 procent er de fleste også religiøse i form af New Age, buddhisme eller bare troen på noget højere. Kun 3–4 procent er erklærede ateister).

Den tyske adelsmand Francis Grund, der ankom til Boston i 1827, så kontrasten og bemærkede, hvordan statsstøttede kirker gjorde præsterne "magelige og dovne", fordi

> "… en person, der bliver forsørget, kan ifølge sund fornuft ikke forventes at arbejde lige så hårdt som ham, der må anstrenge sig for at overleve… Ikke kun har amerikanerne i forhold til befolkningstallet flere præster end tilfældet er på Kontinentet eller i England, men der er heller ikke en eneste drivert imellem dem. Alle er de tvunget til at gøre sig umage for deres respektive menigheders åndelige velfærd. Amerikanerne nyder derfor godt af tre fordele: De har flere prædikanter, de har flere aktive prædikanter, og de har billigere prædikanter end noget sted i Europa."

Selv den militante tyske ateist Karl T. Griesinger klagede i 1852 over, at adskillelsen af kirke og stat i USA gavnede religionerne: "Præster i Amerika [er] som andre forretningsfolk. De har konkurrence og må selv opbygge deres levevej… nu er det tydeligt… hvorfor deltagelsen her er meget mere udbredt end noget andet sted i verden."

Aftager religionen i USA?

Ikke alle amerikanere er dog klar over, hvor udbredt religion er i USA, og mange har indtryk af, at udviklingen vender, og religionen nu omsider begynder at miste sit tag i USA. Den 17. marts 2009 bragte *USA Today* en historie med overskriften *Most religious Groups in USA Have lost Ground* ('De fleste religiøse grupper i USA går tilbage'). En måned senere var en af hovedhistorierne i Newsweek *The end of Christian America* ('Slut på det kristne USA'). Ifølge Rodney Stark er dette det rene sludder og vrøvl. Religionen er ikke på tilbagetog i USA. Tværtimod tilhører flere amerikanere end nogensinde før (70 procent) en kirke.

Visse kirker går dog tilbage, og det er undersøgelser over disse kirker, som historierne om religionens tilbagegang bygger på. Tilbagegangen sker i de store, etablerede kirker, der "for at tilpasse sig den moderne tid" har udvandet deres budskab såvel som deres krav til praktisering og moralske standarder. Folk forsvinder nu fra de kirker, hvor præsterne ikke selv er sikre på, om Gud overhovedet findes, og hvor de traditionelle religiøse principper ikke opretholdes. Disse undersøgelser overser dog, at denne tilbagegang mere end opvejes af, hvad man kalder de "konservative" kirkers fremgang. Således er to procent af amerikanerne i dag mormoner (næsten en tredobling på en generation), og Pinsekirken, Syvende Dags Adventister, Jehovas Vidner og snesevis af andre kirker har også stor fremgang. Med andre ord mærker de kirker, der prædiker, at Gud er virkelig og findes, at de hellige skrifter virkelig er Guds ord og ikke blot skal forstås symbolsk, og at det har konsekvenser for ens levemåde at være religiøs, ingen tilbagegang. Tværtimod.

Hvordan amerikanerne har gavn af deres religion

Alt dette bør man ikke være ked af ifølge Stark, for de sociologiske statistikker viser klart, at amerikanerne har stor gavn af at være et usædvanligt religiøst folk. I USA har selv ateister langt mindre risiko for at have indbrud i deres hjem eller blive bestjålet på gaden end deres ateistiske trosfæller i mindre religiøse samfund på grund af den stærkt afskrækkende effekt, som religion har på kriminalitet. Således er det tre gange farligere at gå på gaden i Sverige end i USA, ligesom man i Danmark har dobbelt så stor risiko for at have indbrud i sit hjem som i USA (se tabel 1).

Tabel 1: Sammenligning af kriminalitet i USA og Vesteuropa (2008)

Indbrud pr. 100.000 indbyggere	
Danmark	1,715
Østrig	1,203
Schweiz	1,146
England	1,068
Sverige	1,024
Belgien	0,848
Holland	0,738
USA	0,713

Tyveri pr. 100.000 indbyggere	
Sverige	4,255
Danmark	3,482
England	3,012
Norge	2,647
Tyskland	2,399
Finland	2,266
USA	2,114

Overfald pr. 100.000 indbyggere	
Sverige	918,7
England	769,8
Belgien	696,6
Finland	655,6
Tyskland	630,3
Irland	388,6
Holland	361,3
Portugal	313,7
Frankrig	303,2
USA	267,9

Det er selvfølgelig en udbredt opfattelse, at USA er et stærkt kriminaliseret land, men statistikkerne viser noget andet. Selv om kriminaliteten visse steder i USA er stor – især de steder, hvor religionen ikke står så stærkt – er kriminaliteten generelt meget lavere i det amerikanske samfund end noget sted i Europa. Stark viser, at dette er 'en religiøs effekt'. Religiøse amerikanere er i sammenligning med mindre religiøse og irreligiøse amerikanere meget mindre tilbøjelige til at begå kriminalitet.

Tabel 2: Skænket velgørenhed inden for det seneste år

Religion	
Protestant	80 %
Katolsk	80 %
Jødisk	96 % (kun 24 tilfælde)
Ingen	66 %
total	78 %

Kirke-deltagelse	Alle	Kvinder	Mænd	Hvide	Sorte
Ugentlig	87 %	87 %	86 %	91 %	80 %
Sommetider	80 %	81 %	79 %	82 %	69 %
Aldrig	60 %	64 %	56 %	62 %	30 %

Religiøse mennesker er også den primære kilde til velgørenhed i USA. Når der skal samles ind til gode sager, bidrager religiøse mennesker med betydeligt mere end de ikke-religiøse og ikke kun til deres egen religion, men til alle gode sager i forbindelse med katastrofer, ulykker osv. Religiøse mennesker dominerer rækkerne af bloddonorer og er meget mere tilbøjelige til at bruge deres tid på sociale hjælpeprogrammer og være aktivt involverede i deres lokalsamfund.

Religiøse mennesker er tilmed sundere og lever i gennemsnit syv år længere end deres ikke-religiøse medborgere. Deres mentale helbred er også meget bedre (se tabel 4). De er lykkeligere (se tabel 3), mindre neurotiske og meget mindre tilbøjelige til at begå selvmord. Religiøse mennesker er mere tilbøjelige til at gifte sig og mindre tilbøjelige til at lade sig skille, og de udtrykker højere grader af tilfredshed med deres partnere. De er også mere tilbøjelige til at få børn. Religiøse mænd er betragteligt mindre tilbøjelige til at mishandle deres hustruer eller børn. Religiøse ægtepar nyder deres parliv mere og er meget mindre tilbøjelige til at have affærer uden for ægteskabet. Religiøse studerende klarer sig bedre i deres eksamener og er meget mindre tilbøjelige til at opgive deres studier.

Tabel 3: Er du lykkelig?

Kirkedeltagelse			
	Ugentlig	Sommetider	Aldrig
Meget lykkelig	40 %	28 %	25 %
Ret lykkelig	51 %	59 %	57 %
Ikke så lykkelig	9 %	13 %	18 %
Total	100 %	100 %	100 %

Religiøse mennesker er i det hele taget mere fremgangsrige, får bedre jobs og er langt mindre tilbøjelige til at være arbejdsløse eller leve på overførselsindkomst end de ikke-religiøse. Og selv om de ofte fremstilles som uvidende småborgere, er religiøse amerikanere i gennemsnit bedre uddannede, læser mere, er bedre informerede og meget mere tilbøjelige til at deltage i finkulturelle arrangementer.

Kan statistik være pålidelig?

Mange vil sikkert stille spørgsmål ved troværdigheden af de statistikker og de statistiske konklusioner, som Rodney Stark når frem til. Findes der ikke altid en eller anden statistik, man kan referere til for at bevise ligegyldigt hvad man ønsker at bevise? Som det siges, er der små løgne og store løgne, og så er der statistik. Til dette bemærker Rodney Stark:

> ”[Her] fremsætter jeg ingen påstande, der ikke underbygges af solid forskning eller pålidelige data. Hvad mener jeg med god forskning? Den vigtigste faktor i god sociologisk forskning har noget at gøre med prøveudtagningen. For hver eneste offentliggjort sociologisk undersøgelse, der bygger på et repræsentativt, tilfældigt udsnit af en relevant befolkningsgruppe, er der mindst en halv snes, der bygger på… f.eks. 142 studerende i en førsteårs psykologiklasse på et eller andet college eller en meget utypisk befolkningsgruppe såsom folk med tatoveringer i Waco, Texas. Det er umuligt at basere noget som helst på enhver ikke-eksperimentel forskning, der bygger på sådanne svarpersoner, hvilket er grunden til, at resultaterne fra sådanne undersøgelser er så vidt forskellige – fra konklusioner om, at alle kvindelige kirkegængere er jomfruer, til, at der ingen jomfruer er blandt dem. Med nogle få undtagelser, som jeg er omhyggelig med at gøre opmærksom på og retfærdiggøre, medtager jeg ingen undersøgelser, der ikke bygger på veludvalgte udsnit af relevante befolkningsgrupper.
>
> Ud over den rigtige prøveudtagning er der analyse. Lad os sige, at en undersøgelse af et veludvalgt landsdækkende udsnit af teenagere tilsyneladende viser, at de, der går i kirke, er meget mindre tilbøjelige til at begå butikstyveri. Men vi ved, at piger er væsentligt mindre tilbøjelige til at begå butikstyveri end drenge, og piger er også mere tilbøjelige til at gå i kirke. Så er konklusionen en virkelig religiøs effekt, eller er det en kønsforskel, der fejlfortolkes som en religiøs effekt? Her skal man med andre ord i sin analyse undersøge, om der også er en religiøs effekt i sammenhængen mellem at gå i kirke og butikstyveri, når piger og drenge undersøges hver for sig? Svaret er, at det er der. Både blandt piger og drenge er de, der er religiøse, meget mindre tilbøjelige til at begå butikstyveri.
>
> Dette er et eksempel på analyse. Jeg refererer kun til undersøgelser, der lever op til profesionelle analysenormer. I nogle tilfælde fremlægger jeg data, som ingen før har ulejliget sig til at bruge, for at vise en vigtig ting ved religionens rolle. I de tilfælde tager jeg også de nødvendige analytiske forholdsregler.

Her bør det også nævnes, at Rodney Stark ikke har sin egen pro-religiøse dagsorden til at omtale religion så favorabelt, som han gør det i sin bog. Han voksede godt nok op i en protestantisk familie, men har ellers aldrig siden dengang tilhørt nogen bestemt religion eller kirke. I mange år betegnede han sig som ikke-troende, dog uden at være ateist. I 1987 beskrev han sig selv som ude af stand til at

være troende. I 2004 betegnede han sig selv som

"…ikke religiøs i nogen almindelig forstand, men heller ikke ateist… Jeg ved egentlig ikke helt, hvad jeg tror. Jeg har svært ved at tro. Det er ikke noget, jeg er stolt af. Jeg tror ikke, det gør mig mere intellektuel. Jeg ville tro, hvis jeg kunne, og det kommer jeg måske til, før det hele er forbi. Jeg ville byde det velkommen, hvis det sker."

I 2007 antydede han i et interview, at hans selvforståelse havde ændret sig, og at han nu ville beskrive sig selv som en "uafhængig kristen".[2]

Moderne myter omkring religion

Rodney Stark beklager, hvordan mange ikke er klar over fordelene ved religion, og hvordan der verserer mange forkerte opfattelser omkring religion. For eksempel er det fortsat en trosartikel blandt mange psykologer, at religion bidrager til sindssyge eller er i sig selv en form for psykose, selv om statistikkerne overvældende viser, at religion beskytter imod sindssygdom. På lignende måde hævder mange samfundsforskere fortsat, at konservative kristne mænd er tilbøjelige til at slå deres hustruer på trods af bunker af forskning, der viser det modsatte, nemlig at religiøse mænd er mere kærlige og omsorgsfulde end mindre religiøse mænd.

Tabel 4: Kirkedeltagelse og mentalt helbred

Kirkedeltagelse				
	Ugentlig	En gang imellem	Aldrig	Alle
Psykisk utilstrækkelig	11 %	14 %	23 %	13 %
Neurotisk mistillid	22 %	24 %	40 %	24 %

Måske lige så uheldig som forkerte opfattelser er ifølge Stark den ligegyldighed over for religion, der ses mange steder. For eksempel forekommer ordet "religion" på trods af flere hundrede undersøgelser, der viser en stærk sammenhæng mellem religion og lovlydighed, ikke engang i stikordsregistret i fjorten af seksten førende lærebøger om kriminalitet. Ingen af disse bøger foreslår at fremme religion som en måde at forebygge kriminalitet på, selv om dette burde være en indlysende konklusion.

Måske er en væsentlig grund til tilsidesættelsen af religionens fordele den antagonisme, som af en eller en anden grund hersker i medieverdenen imod religion. Religion er ikke lige dominerende i alle kredse i det amerikanske samfund, og nogle er direkte ateistiske og antireligiøse. Et eksempel på sidstnævnte er medieverdenen, hvor der ofte er en udbredt foragt for religion og religiøse mennesker. For nylig bemærkede redaktør Nicole Allan i en artikel i onlineudgaven af *The Atlantic* om Mike Huckabee, forhenværende guvernør for Arkansas og studievært på Fox Media, at "Folk bliver somme tider forbløffet over Huckabees intellektuelle dygtighed på grund af hans… åbenhjertige evangeliske kristne opfattelser."

Denne bemærkning reflekterer ifølge Stark den herskende opfattelse blandt journalister, at evangeliske protestanter er "fattige, uuddannede og lette at dominere" (citat fra Michael Weisskopf i Washington Post). Mediefolk er for de flestes vedkommende uvidende om, at jo mere uddannede amerikanerne er, jo oftere går de i kirke, sandsynligvis fordi ingen af dem, de selv kender, er religiøse. For nogle få år siden viste en undersøgelse blandt tilfældigt udvalgte journalister fra de mest indflydelseserige nyhedstjenester, at 50 procent angav deres religion som "ingen" (for at betone det understregede nogle af dem det sågar), og 86 procent sagde, at de sjældent eller aldrig gik i kirke. Manglen på religiøse mennesker i mediemiljøet forårsager ikke kun foragt ("Kloge folk som os er ikke religiøse"), men fører også til håbløs uvidenhed.

Den uvidenhed kan man komme til livs gennem Rodney Starks bog, der kan anbefales. Egentlig burde den være obligatorisk læsning for alle i medieverdenen og alle andre, der gerne vil kunne basere deres opfattelser omkring religion på solid forskning. ॐ

(Fodnoter)

1 Rodney Stark, *America's Blessings: How Religion Benefits Everyone, Including Atheists*, Templeton Press 2012.

2 Kilde: http://en.wikipedia.org/wiki/Rodney_Stark

Konspirationsteorier

Af Gaurahari Dasa

I denne måned har jeg lyst til at skrive lidt om et emne, der optager mange i disse tider, nemlig de mange konspirationsteorier, der cirkulerer i alternative kredse. Kort fortalt drejer diskussionen sig om, at der formodes at være en cirkel af magtfulde personer, som bag kulisserne styrer verden. Mere vidtløftige teorier går ud på, at de står i ledtog med ledere fra andre planeter. Nogle mener, at disse skjulte magthavere planlægger gradvist at sætte alle demokratiske institutioner ud af spillet og tage fuld og åben kontrol med verden.

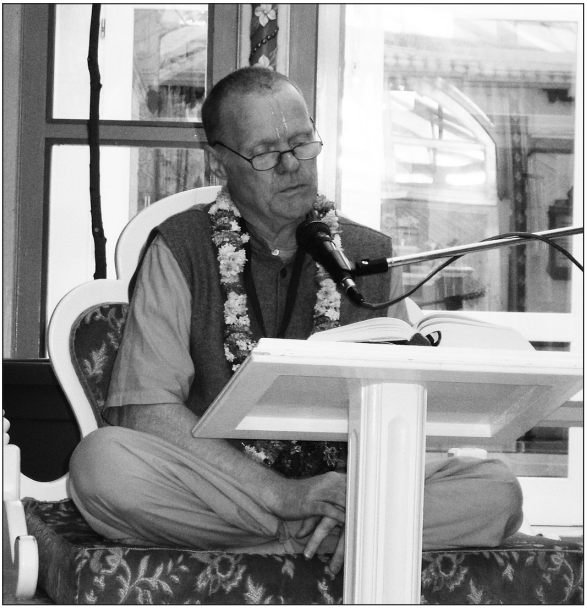

Gaura Hari Dasa

Det er naturligvis ikke noget, man hører så meget om i de dominerende medier, hvilket nok gør de fleste almindelige mennesker skeptiske, mildt sagt, over for sådanne påstande. Bortset fra det er selve tanken nok så skræmmende, at vi foretrækker ikke at tage den alvorligt. Jeg vil ikke her forsøge at drage nogle konklusioner. Men jeg vil vove at påstå, at hvis man baserer sin forståelse af virkeligheden på, hvad man læser i aviser og ser på TV, er man meget naiv. Og hvis man tror, at det virkelig er politikerne, som styrer verden i overensstemmelse med vælgernes ønsker, er man også meget naiv.

Det er heller ikke nogen hemmelighed, selv om det heller ikke er noget, der tales så meget om, at storfinansen er utrolig magtfuld. For eksempel er det et velkendt faktum, at udfaldet af præsidentvalgene i USA i vid udstrækning afgøres af, hvem der har flest penge til rådighed til at føre valgkamp for. Med andre ord kan man ikke blive præsident, hvis man ikke har opbakning fra ”big business”.

Jeg snublede for nogen tid siden over en bog skrevet af en schweizisk hengiven med rødder i vores Krishnabevægelse. Bogen har titlen ”TranscEnding the Global Power Game.” Den er baseret på ret grundig forskning og er ganske tankevækkende. Forfatteren, som kalder sig ”Armin Rishi”, trækker på mange historiske kilder og antyder en sammenhæng, som unægteligt lyder sandsynlig, og i hvert fald er interessant.

Eksistensen af mange hemmelige broderskaber (ja det er stadig en mandsdomineret sfære) er uomgængelig. Frimurerne er vel det mest kendte og nok også det ældste af disse broderskaber. I sin bog påpeger Armin Rishi, at der en åben og logisk forbindelse mellem de moderne frimurerloger og middelalderens mægtige tempelridderorden. Tempelridderne blev massakreret af den franske konge i 1307, men meget tyder på, at den blev vækket til live igen i form af bl.a. frimurerlogerne. Faktum er jo også, at forskellige hemmelige broderskaber var stærkt medvirkende til at gøre en ende på det franske monarki under revolutionen i 1789, hvilket kan ses som en hævn for det, som skete i 1307.

Efter at have læst Armin Rishis bog blev jeg mere bevidst om Frimurernes eksistens, og jeg

må sige, at hvis arkitekturens sprog skal tages alvorligt, er der tydelige tegn på, at logen har stor indflydelse, i hvert fald i Norge. Ikke alene ligger logens hovedsæde nemlig klods op ad Stortinget i Oslo, men i forhold til Stortingsbygningen er det en langt mere imposant struktur. At medlemmerne hører til blandt samfundets spidser, er også et velkendt faktum, selv om det naturligvis ikke beviser noget.

Det mest berygtede af de hemmelige broderskaber er vel nok det mystiske Illuminati. En vis Adam Veishaupt startede et broderskab under det navn i Tyskland, nærmere bestemt i Ingolstadt i Bayern, i 1776. Selve navnet Illuminati er latin og betyder "de oplyste". Som navnet antyder, var broderskabet et barn af oplysningstiden og baseret på den nye verdensforståelse, der brød med den traditionelle tillid til og troskab mod kirken og dens repræsentanter, præsterne og adelen. Broderskabet blev ret hurtigt forbudt, da det blev klart for myndighederne, at dets erklærede mål var at omstyrte netop disse autoriteter. Inden da havde broderskabet dog oplevet stor og hurtig succes, og mange prominente personer, bl.a. Wofgang Goethe, taltes en overgang blandt medlemmerne. Nogle hævder, at broderskabet blev genoplivet og var ansvarligt for den franske revolution, og at det stadig er aktivt.

> "Bortset fra det er selve tanken nok så skræmmende, at vi foretrækker ikke at tage den alvorligt."

Jeg vil ikke gå mere i dybden her med denne diskussion. Mange farer vild i dette komplekse univers af mere eller mindre esoterisk natur, og jeg ønsker ikke at lide samme skæbne. I stedet vil jeg endnu engang påpege, at selv om problematikken er uendeligt kompleks, er løsningen befriende enkel. Selv om der utvivlsomt er mægtige kræfter (personer), som bag kulisserne øver deres, mange gange dæmoniske, indflydelse og manipulerer de "uskyldige" masser, er det i sidste ende Krishna, Guddommens Højeste Personlighed, som styrer alting. Hvis vi søger tilflugt hos Ham, kan selv ikke de mægtigste dæmoner gøre os nogen skade.

Krishna advarer os i Bhagavad-gita (16.9) om, at dæmoniske ledere florerer, og at de har skændige planer om at styrte verden i grus:

etam dristim avastbhya
nastatmano 'lpa-buddhayah
prabhavanty ugra-karmanah
ksayaya jagato 'hitah

"I forlængelse af sådanne (gudløse) konklusioner involverer dæmoniske personer, der er vildledte og ingen intelligens har, sig i skadelige og forfærdelige handlinger, der er bestemt til at ødelægge verden." En ting bør vi altid huske, nemlig at vi egentlig ikke har noget at gøre med alle disse materielle begivenheder, lyksalige eller ulyksalige. Det eneste, vi bør tænke på, er at komme ud herfra og vende tilbage til Krishna i den åndelige verden, hvor vi hører hjemme. Metoden er så enkel, som man kan ønske sig. Vi behøver blot at synge/recitere det hellige navn: Hare Krishna, Hare Krishna, Krishna Krishna, Hare Hare/ Hare Rama, Hare Rama, Rama Rama, Hare Hare. Det vil redde os fra alle truende ulykker og sikre os en plads i Krishnas rige, når vi skal bort herfra.

Samtidig bør vi, som Prabhupada sagde: "Vide lidt om alting og alting om noget." Det indebærer også at være informeret, i det mindste periferisk, om konspirationsteorierne. At man aldrig kommer til bunds i det eller kan nå en konklusion, ligger vel egentlig i sagens natur. Som Prabhupada også bemærker i Bhagavad-gita: "... gennem tavshed kan man hurtigt gøre fremskridt." (*Bg*. 10.38, forklaring). Hvis der nu er noget om disse teorier, er det indlysende, at de, der står bag en sådan sammensværgelse, vil gøre alt for at holde deres planer hemmelige og lægge et forvirrrende "røgslør" ud, hvis eller når nogen får nys om, hvad der er i gære. ॐ

Bhagavad-gita som den er - Kapitel 1

Besigtigelse af hærene på Kuruksetras slagmark

Af Dandaniti Devi Dasi

I sidste nummer af Nyt fra Hare Krishna startede vi en gennemgang af Bhagavad- gita som den er, hvor vi først så på introduktionen, der giver et godt overblik over emnerne i Bhagavad-gita. Vi håber, I alle har læst introduktionen igennem og svaret på spørgsmålene! Prabhupada sagde engang, at den eneste klage, han havde over sine disciple, var, at de ikke læste nok i hans bøger, så vi håber denne klumme kan inspirere til fordybelse i Bhagavad-gita.

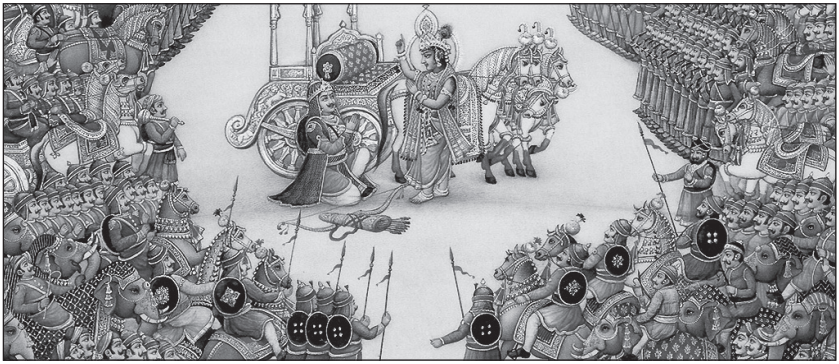

Bhagavad-gita er en del af det store værk *Mahabharata*, der er et af Indiens mest elskede og genfortalte sanskritværker. *Bhagavad-gita* læses imidlertid ofte som en selvstændig bog, idet *Bhagavad-gita* anses for at være essensen af alle vediske skrifter.

"*Bhagavad-gita* indeholder alt, der findes i andre skrifter, men læseren vil også finde ting, der ikke er at finde andre steder... Eftersom den bliver talt direkte af selve Guddommens Højeste Personlighed, Herrren Sri Krishna, er den perfektionen af enhver form for teistisk videnskab." (Vers 1, kommentar)

Bhagavad-gita kan oversættes til dansk som "Guds sang". *Bhagavan* refererer til Guddommens Højeste Personlighed, der besidder alle overdådigheder til fulde, og "*gita*" betyder sang. *Bhagavad-gita* taltes oprindeligt på sanskrit, og i den danske udgave af *Bhagavad-gita som den er* findes de oprindelige sanskritvers, sanskritteksterne skrevet med latinske bogstaver, ord-for-ord oversættelser, oversættelse af versene samt Srila Prabhupadas forklaringer. Vi anbefaler, at man læser det hele for at få det fulde udbytte af bogen. Bagest i bogen findes en vejledning til udtale af sanskrit samt en ordliste over de mest anvendte sanskritord.

Temaet i *Maharabhata* skitseres i udgiverens forord til *Bhagavad-gita som den er*, så hvis man ikke allerede har læst dette forord, anbefales det at gøre det nu, så man har et overblik over handlingen og hovedpersonerne i bogen.

Kort fortalt handler *Mahabharata* om en broderstrid, der kulminerer i, at de to parter ender med at stå over for hinanden på en slagmark klar til at slå hinanden ihjel for at få magten over verden. Det er her, *Bhagavad-gita* starter. Det kan måske virke uforståeligt, hvordan en bog, der omhandler de højeste religiøse og moralske emner, kan starte med en krig, men som man læser *Bhagavad-gita*, vil man forstå, hvorfor *Bhagavad-gita* blev talt, som den gjorde.

Bhagavad-gita starter som mange vediske skrifter med et spørgsmål. Det spørgsmål, Dhrtasrastra stiller, anses dog for at være en smule bizart, idet

han spørger om, hvad hans egne sønner samt Pandavaerne foretager sig på slagmarken, for hvad laver soldater normalt på en slagmark?

Det første, vi hører om, er, at at Duryodhana, leder af Kaurava-brødrene, prøver at danne sig et overblik over de to hære. Selv om Kauravaernes hær er større end Pandavaernes, er Duryodhana bekymret for udfaldet af kampen, idet der er mange tegn, der taler for en sejr til Pandavaerne. Med velvalgte ord forsøger Duryodhana imidlertid at overbevise sig selv såvel som sine soldater om, at hans side vil sejre i kampen.

Pandavaerne er på den anden side fulde af tillid til deres sejr, idet de har Herren Krishna på deres side. Krishna har lovet ikke at kæmpe, men har påtaget sig rollen som Arjunas vognstyrer. Dette er et essentielt punkt i forståelsen af *Bhagavad-gita*, at Guddommens Højeste Personlighed påtager Sig rollen som kusk for Sin hengivne. Det er et af de mysterier, der kun kan forstås af Herrens hengivne.

Efter at Duryodhana har talt, og de forsamlede krigere har blæst i deres konkylier, beder Arjuna Krishna om at køre sin stridsvogn hen imellem de to hære, så han kan se, hvem der er kommet for at kæmpe. Da det går op for Arjuna, at han står over for alle mulige slags venner og familiemedlemmer på begge sider, inklusive bedstefædre, onkler, sønner, nevøer og lærere, overvældes han af medfølelse og begynder at tvivle på det rigtige i at kæmpe. Han giver udtryk for sine tvivl over for sin ven Krishna, og kapitlet slutter med, at Arjuna lægger sin bue og sine pile fra sig.

Dette viser en af forskellene i mentalitet mellem Duryodhana og Arjuna. Duryodhana har ingen skrupler over, at tusindvis af mænd må lade livet på slagmarken for hans skyld, mens Arjuna som en mild hengiven af Herren nærer medfølelse med ikke blot sine egne soldater, men også med fjenden.

Jeg håber, du har fået lyst til at læse kapitlet igennem og svare på de efterfølgende spørgsmål. Det er ikke nogen eksamen, men en opfordring til at dykke ned i *Bhagavad-gita*s nektar. Hvis du har mulighed for at studere sammen med andre, så benyt dig af det. Du kan bruge dette som en anledning til at stille spørgsmål om *Bhagavad-gita* til mere erfarne hengivne. Selv hvis man har læst *Bhagavad-gita* mange gange, kan man altid gå dybere.

Spørgsmål til kapitel 1

Vers 1-12: Duryodhana konsoliderer sin hær

1. Hvad er betydningen af *dharma-kstra* og *kuru-ksetra*?
2. Forklar Duryodhanas tvivl med hensyn til Dronacaryas og Bhismadevas støtte samt hvilke grunde, han havde til at føle sig sikker på deres støtte.
3. Hvad fortalte Bhismadevas konkylie indirekte Duryodhana?

Vers 13-20: Pandavaernes tegn på sejr

1. Nævn mindst 3 tegn, der tyder på sejr til Pandavaerne.
2. Forklar betydningen af navnet Hrsikesa i vers 15.
3. Hvem var overordnet ansvarlig for krigen ved Kuruksetra?

Vers 21-26: Arjuna mellem de to hære

1. Forklar betydningen af Krishna som Arjunas vognstyrer.
2. Hvad fortæller navnet Gudakesa?
3. Hvordan spøgte Krishna tilsyneladende med Arjuna?

Vers 27-46: Arjunas tvivl

1. Hvem så Arjuna for sig på slagmarken, og hvad var hans umiddelbare reaktion?
2. Hvad er betydningen af, at Arjuna tiltaler Krishna som Govinda og Madhava?
3. Hvilke seks aggressorer er det ifølge vediske retningslinier tilladt at slå ihjel?
4. Hvorfor er det vigtigt at beskytte kvinder, børn og ældre familiemedlemmer?
5. Hvorledes besvarer Srila Prabhupada i sin kommentar det argument, Arjuna bringer op i vers 41?
6. Forklar alle de forskellige argumenter, Arjuna bruger for ikke at gå i krig.

Og til sidst et personligt spørgsmål: Hvilke undskyldninger bruger du for ikke at engagere dig i hengiven tjeneste? ॐ

Bhagavad-gita og Srimad-Bhagavatam officielt på kinesisk

Den 7. januar 2014 blev Srila Prabhupadas *Srimad-Bhagavatam* og *Bhagavad-gita som den er* officielt udgivet af Kinas største forskningsorganisation, The Chinese Academy of Social Sciences, der arbejder i direkte forlængelse af Den Kinesiske Folkerepublik og det kinesiske kommunistparti. Udgivelsen er historisk. Srila Prabhupadas *Bhagavad-gita* har tidligere været udgivet på kinesisk i en forkortet udgave i 2007 af ISKCON's egne hengivne. Men denne gang er det den fulde udgave, og det er det officielle kinesiske samfund, der står for udgivelsen af ikke blot *Bhagavad-gita*, men også det samlede værk af *Srimad-Bhagavatam*.

I alt vil der blive udgivet 20 bøger. De mange bøger er blevet oversat over en 19-års periode af Jahnava Devi Dasi, BBT's ledende kinesiske oversætter. Udgivelsen er et led i den kinesiske regerings femårsplan, der udarbejdes af kommunistpartiets centralkomité. Af 2,5 millioner kinesiske bogudgivelser bliver cirka 50 bøger eller bogudgivelser valgt hvert femte år til særlig udgivelse inden for regeringens femårsplan, hvilket giver en ide om, hvor stor en anerkendelse det er for en bog at komme med i femårsplanen.

Jahnava Devi har også høstet stor anerkendelse for sit oversætterarbejde og er sågar blevet kaldt "den moderne Xuanzang". Xuanzang er en berømt kinesisk munk, der i det 7. århundrede rejste til Indien og førte den buddhistiske lære med sig tilbage til Kina. ॐ

Nyt tempel i Houston

Den 17. og 18. maj åbner et nyt vedisk tempel i Houston med deltagelse af omkring 15.000 gæster inklusive medlemmer af Houstons store hindusamfund, ISKCON-hengivne fra hele Nordamerika og officielle repræsentanter inklusive Houstons borgmester. Templet har været mange år undervejs og skulle oprindeligt have været åbnet i 2010.

"Dette er sandsynligvis en af de mest enestående bygninger i Houston," fortæller Anish Pillai fra ISKCON i Houston. "Folk trækker ofte deres bil over til siden for at tage et billede af dette fantastiske syn, så jeg tror, at mange folk i byen nu er klar over, at denne smukke bygning er ved at blive opført, og gerne vil vide, hvad den har at tilbyde."

Templets kupler og pyramider minder om det berømte Jagannatha-tempel i Puri, Orissa. Selve templet dækker 2600 kvadratmeter med en central kuppel på 30 meters højde omgivet af fire mindre kupler. Indvendigt er tempelgulvet bedækket med marmor, og loftet er ottekantet og omkranset af sytten BBT-malerier, der beskriver forskellige af Herren Krishnas lege. Alteret, som det har taget flere år at udskære, er af teaktræ og skal være hjemsted for Giriraja Govardhana, Sri-Sri Gaura-Nitai, Sri-Sri Radha-Giridhari og legemsstørrelser af Sri-Sri Radha-Nila Madhava, USA's største Radha-Krishna Deiteter.

Rundt omkring templet bliver der opført 50 lejligheder til hengivne, der skal hjælpe til med at drive templet, ligesom en grundskole, hvor børn bliver tilbudt en vedisk skolegang, også er en del af projektet. ॐ

Nyt stort tempel åbner i Noida, Indien

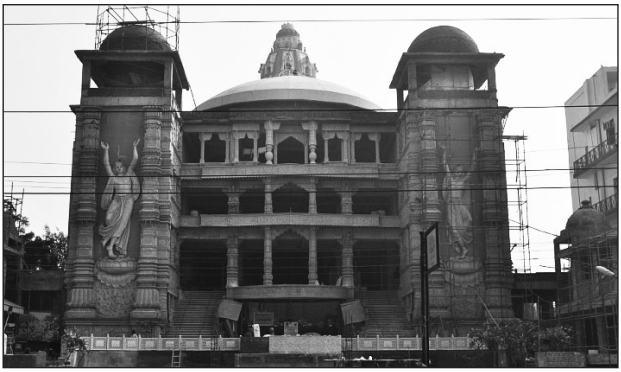

Over 30.000 mennesker forventes at deltage i åbningen af det nye syvetagers Radha-Govind Dev Mandir og Bhaktivedanta Akademi i Noida midtvejs mellem Delhi og Vrindavana. Noida er en bydel, der opstod i 1970'erne som et sideskud til det overbefolkede Delhi. ISKCON's Lokanatha Swami så Noida som en god mulighed for at sprede Krishna-bevidsthed og fik hengivne til at rykke ind og lægge grundstenen til en nyt tempel i 2002.

Det halvfærdige tempel har været i brug allerede siden 2005, da kun en af de syv etager var færdig, hvor hengivne flyttede ind og begyndte at afholde søndagsfester mm. Som resultat er der nu et stort samfund af hengivne i Noida.

Templet har imidlertid først kunnet åbne officielt nu, da det har taget mange år at få det færdiggjort på grund af det tidskrævende arbejde med de mange håndudskårne og tilhuggede elementer.

Det nye tempelkompleks indeholder mangt og meget. I kælderen er der et auditorium og en teatersal, stueetagen har en Govindas restaurant, og på første etage er der en sal til forskellige arrangementer og nogle butikker. På anden sal er der en stor boghandel med Srila Prabhupadas bøger og butikker med salg af *maha-prasadam* fra templet.

På tredje sal findes selve tempelrummet, hvor vægge, gulv og omhyggeligt udskårne søjler alle er lavet af den bedste marmor fra Rajasthan. En af grundene til, at det har taget næsten elleve år at færdiggøre templet, er, at det har taget fire mand over to måneder at udhugge hver eneste søjle, og der er hundrede søjler i hele bygningen. Selve alteret har plads til Deiteter af Gaura-Nitai til venstre, Sri-Sri Radha-Govind Dev i midten og Jagannatha, Baladeva og Subhadra til højre, mens alle templets vægge prydes af *bas relief* skulpturer af Herren Krishnas lege.

På de øvrige etager er der bl.a. et bibliotek, et konferencelokale og et Bhaktivedanta Akademi med auditorier og klasselokaler. Ved siden af selve tempelbygningen er der blevet opført et stort gæstehus med 22 gæsteværelser. Da Noida ligger direkte ud til vejen imellem Delhi og Vrindavana, forventes mange hengivne at overnatte i Noida under deres besøg i Vrindavana.

De hengivne regner med, at templet bliver et aktivt midtpunkt for et allerede meget aktivt og pulserende samfund af hengivne. Allerede nu er der 20 aktive *bhakti-vriksa* grupper, som forventes at vokse til 100 grupper, så snart templet er åbnet. ॐ

Glimt fra hele verden

ISKCON's tempelpræsidenter fra Nordamerika mødtes for nyligt i Dallas, hvor Badrinarayana Prabhu gav et glimt over nogle af de ting, der foregår eller er foregået i ISKCON inden for det seneste år.

Indien

Temple of Vedic Planetarium, det store tempel i Mayapur, skyder op og forventes at stå klart i 2016. I Pune åbnede et nyt tempel og vedisk kulturcenter med deltagelse af Indiens præsident. Alt er førsteklasses, og den nye skole har allerede 900 elever. I Delhi er der 27 centre. I Chennai åbnede et nyt tempel, hvor man ventede 10.000 gæster, men der kom 25.000. I Kolkata ejes Srila Prabupadas fødested nu af ISKCON efter 45 års kamp. Jackfrugt-træet fra hans barndom står der stadig.

Sydamerika

I Brasilien er der et nyt retreatcenter med gæstehus, *yoga*-kurser, *ayurveda* mm., der bliver annonceret i turistmagasiner i Europa. I Recife har en park fået nyt navn og er blevet opkaldt efter Srila Prabhupada. I Peru har de hengivne bygget deres eget flotte nye tempel. Store *Ratha-yatraer* i Mexico City og Panama City.

USA

Salget af bøger det bedste i 30 år. 190.000 *Bhagavad-gitaer* anbragt i moteller over hele USA. I New York har *Ratha-yatra* fundet sted 40 år i træk. I Chicago har ISKCON et center på universitetet og kultiverer mange studerende. Over hele landet er der mange festivaler. I Gainesville, Florida, er de hengivne nævnt fast i universitetsmagasinet, fordi så mange studerende har fået *prasadam* igennem årene.

England

Dronningen mødte op til åbningen af Krishna-avanti skolen. Børnene reciterede verset *trnad api sunicena*. Da Dronningen hørte oversættelsen med beskrivelsen af kvaliteter som ydmyghed og tolerance, udbrød hun: "Well, wouldn't that be just grand." Hun fik også Prabhupadas *Bhagavad-gita* for mange år siden og læste i den i timevis, imens hun sad som model til en statue af sig selv.

Bhaktivedanta Manors kostald er af højeste standard, og Janmastami-festivalen der er verdensberømt. Manor har også en flot park med udstillinger, der forestiller Krishnas lege, og en mindepark til ære for George Harrison. De hengivne arrangerede Diwali-fest hos premierministeren i Downing Street 10, hvor hans hustru blev så forelsket i et stort billede af Radha-Gokulananda, at hun bad om lov til at beholde det.

Radhanatha Swami talte til bestyrelsen for Bank of England og til lederne af Parlamentet, hvor han nævnte, at landene med de højeste bruttonationalprodukter også har de højeste niveauer af stress, skilsmisser, selvmord osv., og anbefalede i stedet at stræbe efter et højt "bruttonationallykkeprodukt".

Anslået 200.000 medlemmer af ISKCON i England.

Rusland og CIS

Over 4.000 hengivne mødtes i et kæmpetelt ved Sortehavet. Hengivne overalt, over 500 *bhakti-vriksa* grupper. Mange templer – selv i Murmansk er der et nyt tempel. Modgang i Moskva med opførelsen af et nyt tempel, som myndighederne har blokeret for, men en mand har finansieret købet af to huse i stedet.

Et sjovt minde. Da Srila Prabhupada så lange køer af mennesker foran Lenins grav, sagde han: "Ved I, hvorfor de alle står der? For at være sikker på, at han er død!"

Tyrkiet

Der er en Govindas restaurant i Istanbul og nye bøger på tyrkisk.

Italien

Hver weekend afholdes der et eller andet sted en stor Festival of India i et telt med plads til 400 mennesker.

Bangladesh

Et 80 procent muslimsk land, hvor kun hinduer kan kultiveres offentligt. 200 hengivne bor i templet i Dacca og mere end 1.000 gæster til hver eneste søndagsfest. Stor *Ratha-yatra*. I Chittagong er der blevet skænket et stykke jord til et nyt tempel.

Ukraine

500–800 gæster til hver søndagsfest i Kiev. Over 20.000 hengivne deltager hvert år i en ugentlig festival.

Australien

Her har de hengivne et omrejsende Govindas-køkken, der besøger hele landet

Afrika

Et nyt BBT-kontor åbnede i Afrika for to år siden, og der er allerede blevet udgivet adskillige bøger på mange afrikanske sprog. Seks grupper med *brahmacarier* rejser kontinentet på kryds og tværs og sælger bøger og afholder programmer på universiteter. *Ratha-yatra* i Soweto. Botswana har fået et nyt tempel.

Myanmar (Burma)

Et stærkt buddhistisk land. Af 40 millioner indbyggere er seks millioner buddhistmunke, og byerne har fortove, der er reserveret til munkene, som også kan komme gratis ind overalt og tilmed først om bord på fly osv. Der er også *vaisnava*-hengivne inklusive ISKCON-medlemmer, der får samme respekt og gode behandling. For år tilbage faldt en universitetsstuderende over en af Srila Prabhupadas bøger, hvori der var et kort, som han udfyldte for at få tilsendt en gratis bog. Et halvt år senere bankede Bhakti Vikasa Swami på hans dør. Han havde fået et 24 timers visum og greb chancen for at lære denne studerende alt om Krishna-bevidsthed. Denne hengivne oversatte derefter *Bhagavad-gita* og *Srimad-Bhagavatam*, der nu bliver distribueret over hele landet. I Myanmar er flere gamle templer blevet skænket til de hengivne, der tilbeder de gamle Deiteter og nogle steder også tilføjer nye. ॐ

To genoptryk

Vi har netop genoptrykt to af vores gamle særnumre og tilbyder dem til en god pris til alle vores læsere. Det ene er 'Krishna-bevidsthed sådan!', en grundig indføring i de nærmere detaljer i, hvordan man praktiserer Krishna-bevidsthed. Dette blad sælger vi til 25 kr. plus forsendelse.

Det andet er kogebogen 'Hellige Kalorier' med 50 opskrifter fra det vediske køkken og mange fine anvisninger på, hvordan man bliver rigtig god til at lave mad, der kan ofres til Krishna. Denne kogebog er i farve og koster 30 kr. plus forsendelse.

Alle henvendelser til Nyt fra Hare Krishna, Holsteinborgvej 20, 1.th., 2720 Vanløse, tlf. 5927 1930, email: lalitanatha@krishna.dk.

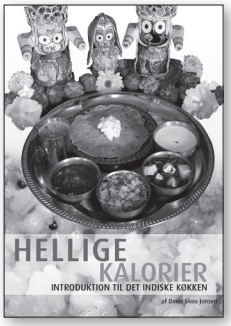

Herren Krishnas Køkken

Indisk vegetarisk kogekunst - 22.del

Af Yamuna Devi Dasi

Prabhupadas guava-marmelade

I Yamunas madlavningsserie, der blev bragt i Back To Godhead i 1990'erne, bringer vi her afsnit 22, der fortæller, hvordan Prabhupada lavede marmelade.

Marmelade og konserves

Marmelade og konserves er det næste emne i madlavningskurset og lærebogen, *Lord Krishna's Cuisine*. Forud for hændelsen beskrevet nedenfor kendte jeg ikke til marmelader, gelé og konserves som en del af det traditionelle indiske køkken.

Ramana Reti-køkkenet

ISKCON's Krishna-Balarama-tempel i Vrindavana er beliggende i et område, der er kendt som Ramana Reti. I 1973 var opførelsen af Srila Prabhupadas hus i Ramana Reti nær templet langt fra færdig. Rent faktisk spiste, sov, oversatte og mødtes han med sine gæster i et kun delvist færdiggjort hovedrum. Flere kvinder inklusive mig selv boede i, hvad der nu er hans spisestue. Hans sekretærs domicil var et lille område, der nu er en del af hovedindgangen, og hans tjener arbejdede lige over for hovedrummet i et mindre rum, der nu bruges til museumsartikler. Bortset fra et kort ophold i sine værelser i Radha-Damodara-templet i løbet af efteråret (*Kartika*) i 1972 boede han hele tiden i sin ufuldstændige bolig i Ramana Reti.

Fra foråret 1972 til efteråret 1974 var jeg hans uofficielle kok i Vrindavana. Jeg tog mig af både Radha-Damodara og Ramana Reti-køkkenet og stod for størstedelen af madlavningen. Ramana Reti-køkkentet var en improviseret affære i et rum under konstruktion med bare murstensvægge, et betongulv og halvfærdige vinduer med tremmer, der holdt aberne ude – det var vilkårene. I to metalkufferter blev der opbevaret gryder, redskaber og tørre ting som *dahl*, ris og krydderier. Som mange køkkener i Vrindavana var der ingen elektricitet eller rindende vand, men Srila Prabhupada syntes at kunne lide det og kom ved mange lejligheder og observerede de igangværende aktiviteter.

Jeg arbejdede på et område med groft gulv belagt med mursten, der var lavet af mudder fra Yamuna-floden. Hver morgen gik den 72-årige Ananda Prabhu, en af Srila Prabhupadas gudsbrødre og en af mine yndlingslæremestre i madlavning, en gåtur på næsten tre kilometer for at bringe mig to spande med friskt og sødt vand fra en brønd til at lave mad med. Jeg brugte to kogeblus – en gasbrænder og en mobil træovn, der kaldes en *chula*, der ikke var meget mere end en tyve liters galvaniseret spand, der var dækket over med et tykt lag glat mudder. Jeg lavede hovedretten i Srila Prabhupadas tredelte kogeapparat af messing på et af blussene. Men chapatierne blev altid bagt på en bageplade og efterfølgende flammeristede på *chulaen* over en blanding af fire dele aromatisk *neem*- (margosa-) kul og én del tørret komøg.

Prabhupada laver marmelade

En morgen, før han forlod Vrindavana, kaldte Srila Prabhupada efter mig og spurgte ind til flere uafviklede sager. Efter at have instrueret mig om sin frokost spurgte han, om der var gode guavabær at finde på Loi Bazaar, Vrindavanas største grøntsagsmarked. Jeg svarede tøvende "Måske", imens jeg mindedes et par dage forinden i øjenkrogen at have skimtet nogle uden at vide, om jeg kunne finde en god kvalitet. Jeg tænkte på de sidste to ugers middage, og hvordan de kun havde været middelmådige, og jeg vidste, at Prabhupada var klar over det. Han sagde ofte, at uanset hvor god kokken er, kræver en god smag, at ingredienserne er i overenstemmelse med sæsonen og er af høj kvalitet og helt friske.

De guavabær, jeg endte med at købe, var hverken gode eller dårlige, men et sted derimellem. De var gule og moderat søde, moderat duftende med hård skal og kerne.

Det var sen eftermiddag, da Prabhupada kom ind i køkkenet og inspicerede frugten. Han besluttede at lave marmelade af den. Han satte sig på hug og spurgte efter en kniv og et skærebræt. Efter at have vasket sine hænder, frugten, kniven og skærebrættet skar han hver frugt i otte lige store stykker. Mens han skar, fortalte han mig, at dette var hans yndlingsmarmelade, da han var barn, en særlig godbid. Han havde lært at lave den af sin mor, som plejede at tage den med på familieudflugter, og når de besøgte hans morbror. Nu ville han have noget med på sine rejser. Han fyldte gryden med guavabær og bad mig om at tænde gasblusset.

En lektion om spild

Jeg har altid syntes, at indiske tændstikker er af ringe kvalitet. De knækker let, toppen er for tynd, de afbrænder ofte, når man tænder dem, og de er i den grad ikke vandafvisende. Efter at fundet en æske frem fra kufferten knælede jeg ned ved blusset og forsøgte mig med en tændstik. En fuser. Jeg prøvede igen, og den knækkede i tre stykker. Den tredje sagde futz, futz og gik så ud. Den fjerde flammede kort op, før den døede ud. Den femte tog Srila Prabhupada ud af hånden på mig, før jeg kunne tænde den.

Jeg husker hans bevægelse, næsten som var det i slowmotion. Med lethed strejfede han æsken med tændstikken, idet han krummede sin hånd om den lille flamme, som beskyttede han den mod den arktiske vind. Flammen sprang frem i første forsøg, og han knælede for at tænde blusset. Jeg så på ham med forundret ærefrygt. Han begyndte at tale, før jeg kunne åbne munden. ”En hengiven,” sagde han, ”skal blive ekspert og vide, hvordan man gør tingene ordentligt og undgår spild.” Mens jeg kiggede på min lille bunke af fusere foran blusset (jeg ser dem stadig for mig, mens jeg skriver), forstod jeg, hvor meget jeg endnu havde at lære. Jeg arbejder på det den dag i dag.

Mens Prabhupada lavede marmeladen, noterede jeg ingredienserne og proceduren. Målene på listen i opskriften er mine egne, som jeg er nået frem til ved at afprøve og udvikle opskriften. Justér den, som det passer, men prøv at ende op med et produkt, der er en krydsning af marmelade og krydret frugtsmør – tyktflydende, stærkt og sødt.

Krydret guava-marmelade (2 kopper)

Lord Krishna's Cuisine indeholder en opskrift på en fyldig guavamarmelade af Pallika Dasi, som har lært den fra Srila Prabhupada. Prøv begge opskrifter, eventuelt på smurte, flammeristede chapatier

650 g modne guavabær
1 tsk. korianderfrø
½ tsk. spidskommen
½ tsk. kardemommefrø
¼ tsk. kalanji
2-3 tørrede røde chili, eller efter behag
8 hele nelliker
en kanelstang
2 kopper sukker
½ spsk. limesaft

Skær guavaen i ottendedele og damp dem i en gryde i omkring 45 minutter. Tørsteg over svag varme koriander, spidskommen, kardemomme, kalanji, chili og kanelstang, indtil spidskommenfrøene formørkes et par nuancer. Knus kanelstangen med en hammer og pulverisér alle krydderierne, enten i en krydderimølle eller med en morter.

Overfør de blødgjorte guavaer til en gryde og mos dem til en puré (eller giv dem en tur i en foodprocessor). Placér gryden over lav varme og tilsæt sukker og limesaft. Kog marmeladen, mens du omrører den, til den bliver tyk, ved omkring 103-105 °C (brug et bolchetermometer). Tag gryden af varmen og tilsæt de pulveriserede krydderier under omrøring og stil den til afkøling, før du ofrer den til Krishna.

Opbevar marmeladen i tætlukkede beholdere. Holdes afkølet efter åbning. Marmeladen holder i op til to uger. ॐ

Jeg vil gerne abonnere på “Nyt fra Hare Krishna”.

Navn:.....
Adresse:.....
Email:.....

300 kr. pr. år (10 numre)
Denne indmeldelseskupón sendes til:
“Nyt fra Hare Krishna”,
Holsteinborgvej 20, 1th, 2720 Vanløse

www.krishna.dk www.harekrishna.dk www.iskcon.dk

Nyt center i Oslo

Der er netop åbnet et nyt tempel eller rettere center i Oslo. I mange år har templet ligget i forstaden Røa, men det var nødt til at flytte, da lejemålet udløb. I stedet er der nu åbnet et nyt center på adressen Bauneveien 4 (1182 Oslo), der ligger i Ekeberg sydøst for centrum ca. 10 minutter fra centrum i bil og 16 min med metro.

Lederne af det nye center er Sanatani Devi og Yudhisthira Dasa. Sanatani fortæller: ”Siden vi bor der, og vi ikke har tempelstandard eller fuldt tempelprogram, har vi valgt at kalde det et ISKCON-center i stedet for et tempel. Vi har ingen *brahmacarier* boende, men vi er familier her og vil gerne facilitere for sankirtana-hengivne eller omrejsende hengivne, der vil prædike i Norge. Vores program er søndagsfester, *Bhagavad-gita* kurser og *nama-hattaer*. Med tiden kan vi udvide med flere programmer.”

Den 26. januar 2014 afholdtes den første søndagsfest i det nye tempel, hvor programmerne med søndagsfest hver uge fortsætter som i det forhenværende tempel. Bemærk dog, at søndagsfesten nu starter kl. 15. Har man spørgsmål, kan man ringe til Yudhisthira (+47 92624978) eller Sanatani (+47 96840163). På billederne ses til venstre det nye center, imens Yudhisthira på billedet til højre foroven giver foredrag til den første søndagsfest i det nye center, og en gruppe af de norske hengivne er fanget tidligere på året på billedet nederst til højre. ॐ